

Mål C-231/19

Begäran om förhandsavgörande

Datum för ingivande:

15 mars 2019

Domstol som begär förhandsavgörande:

Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (Förenade kungariket)

Datum för beslutet att begära förhandsavgörande:

15 mars 2019

Klagande:

Blackrock Investment Management (UK) Limited

Motpart:

Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

VID UPPER TRIBUNAL

[UTELÄMNAS]

(TAX AND CHANCERY CHAMBER)

**I ETT MÅL OM ÖVERKLAGANDE AV ETT AVGÖRANDE FRÅN
FIRST-TIER TRIBUNAL**

(TAX CHAMBER)

[UTELÄMNAS]

MELLAN

BLACKROCK INVESTMENT MANAGEMENT (UK) LIMITED

Klaganden

och

**THE COMMISSIONERS FOR HER MAJESTY'S REVENUE AND
CUSTOMS**

Motparten

BESLUT

[UTELÄMNAS]

HÄRIGENOM BESTÄMS FÖLJANDE:

1. Frågorna i bilagan till detta beslut ska hänskjutas till EU-domstolen för förhandsavgörande i enlighet med artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt. [**Orig. s. 2**]
2. Målet vilandeförklaras till dess att domstolen har meddelat förhandsavgörande rörande nämnda frågor eller till dess annat beslutas.

BILAGA

BEGÄRAN OM FÖRHANDEAVGÖRANDE FRÅN EUROPEISKA UNIONENS DOMSTOL

A. INLEDNING

1. Genom denna begäran hänskjuter Upper Tribunal (Tax and Chancery Chamber) (nedan kallad **Upper Tribunal**) till Europeiska unionens domstol (nedan kallad **domstolen**) en fråga rörande tillämpningen av artikel 135.1 g i rådets direktiv 2006/112/EG av den 28 november 2006 om ett gemensamt system för mervärdesskatt (EUT L 347, 2006, s. 1) (nedan kallat **mervärdesskattedirektivet**). Enligt artikel 135.1 g i direktivet undantas särskilda investeringsfonder (nedan kallade **SIF-fonder**) från mervärdesskatt (nedan kallat **fondförvaltningsundantaget**).
2. Klaganden (nedan kallad **BlackRock**) ingår i och företräder en mervärdesskattegrupp bestående av ett antal företag som driver fondförvaltningsverksamhet. Motparten är Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs (nedan kallad **Commissioners**), den ansvariga nationella myndigheten för mervärdesskattefrågor i Förenade kungariket.
3. BlackRock mottar fondförvaltningstjänster från BlackRock Financial Management Inc (nedan kallat **BFMI**), ett amerikanskt bolag i samma koncern. BlackRock använder dessa tjänster i samband med förvaltning av såväl SIF-fonder som andra fonder (nedan kallade icke SIF-fonder). Det är utrett att tillhandahållandet utgör ett enda tillhandahållande av tjänster från BFMI till BlackRock.
4. Tvisten i målet vid Upper Tribunal avser i huvudsak frågan huruvida och i vilken utsträckning BlackRock ska redovisa mervärdesskatt på dessa tjänster i enlighet med förfarandet med omvänd betalningsskyldighet. Svaret på denna fråga beror på tolkningen och tillämpningen av fondförvaltningsundantaget. [**Orig. s. 3**]

5. Upper Tribunal (och First-tier Tribunal i första instans) har konstaterat att de mottagna tjänsterna utgör tillhandahållande av ”förvaltning” i den mening som avses i artikel 135.1 g i mervärdesskattelagen (nedan kallade **förvaltningstjänsterna**).
6. Den fråga som hänskjuts till domstolen, vilken i sin helhet återges i avsnitt G nedan, är huruvida den ersättning som BlackRock betalar för förvaltningstjänsterna, enligt artikel 135.1 g i mervärdesskattelagen, ska fördelas med hänsyn till den *utsträckning* i vilken tjänsterna används för att förvalta SIF-fonder respektive icke SIF-fonder. Om ersättningen ska fördelas skulle förvaltningstjänsterna vara undantagna från mervärdesskatt i den utsträckning de används för förvaltning av SIF-fonder. Om ersättningen emellertid inte ska fördelas, ombeds domstolen klargöra grunderna för att fastställa huruvida fondförvaltningsundantaget är tillämpligt under förevarande omständigheter.

I. KORTFATTAD REDOGÖRELSE FÖR DE FAKTISKA OMSTÄNDIGHETERNA

7. Följande omständigheter är fastställda:
 - a) I BlackRock ansvarar portföljförvaltarna för fondförvaltningen. Förmögenhetsförvaltningen sker enligt en process med analys, beslutsfattande, genomförande av transaktion samt avräkning och avstämning efter genomförd transaktion.
 - b) Förvaltningstjänsterna tillhandahålls via programplattformen Aladdin, som består av en kombination av maskinutrustning, programvara och manuell hantering.
 - c) Aladdins funktioner omfattar hela investeringsprocessen. Allmänt beskrivet tillhandahåller Aladdin prestations- och riskanalyser samt övervakning till portföljförvaltarna som underlag för investeringsbeslut. Aladdin kontrollerar också regelefterlevnad och möjliggör för portföljförvaltarna att genomföra sina transaktionsbeslut.
 - d) BlackRock förvaltar en mängd olika fonder, såväl SIF-fonder som icke SIF-fonder.
 - e) BlackRock använder förvaltningstjänsterna för förvaltning av såväl SIF-fonder som icke SIF-fonder.
 - f) Majoriteten (både i fråga om antalet fonder och värdet på de förvaltade tillgångarna) av de fonder som för närvarande förvaltas av BlackRock med hjälp av förvaltningstjänsterna utgörs av icke SIF-fonder.

- g) BFMI tillhandahåller också dessa förvaltningstjänster till andra (fristående) fondförvaltare. Vissa av dessa förvaltar huvudsakligen SIF-fonder. **[Orig. s. 4]**

C. RELEVANTA UNIONSBESTÄMMELSER

8. Artikel 131 i mervärdesskattedirektivet har följande lydelse:

”Undantagen från skatteplikt i kapitlen 2–9 skall tillämpas utan att det påverkar tillämpningen av övriga gemenskapsbestämmelser och i enlighet med de villkor som medlemsstaterna fastställer för att säkerställa en korrekt och enkel tillämpning av dessa undantag och förhindra skatteundandragande, skatteflykt eller missbruk.”

9. Artikel 135.1 i mervärdesskattedirektivet har, i relevanta delar, följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna skall undanta följande transaktioner från skatteplikt:

...

- g) *Förvaltning av särskilda investeringsfonder såsom dessa definieras av medlemsstaterna...”*

D. ANFÖRDA NATIONELLA BESTÄMMELSER

10. I section 31.1 i Value Added Tax Act 1994 (nedan kallad VATA) anges, i relevanta delar, följande:

”1. Tillhandahållandet av varor eller tjänster är undantaget mervärdesskatt om det kan anses överensstämja med den beskrivning som ges i bilaga 9...”

11. Bilaga 9 VATA omfattar, enligt rubrik 9 grupp 5, ”förvaltningen av” vissa angivna investeringsenheter och fondtyper. Dessa enheter och fondtyper anses i Förenade kungariket utgöra SIF-fonder.

E. PARTERNAS ARGUMENT

1) BlackRock har framställt följande argument:

12. Frågan huruvida fördelning kan ske beror på hur artikel 135.1 g i mervärdesskattedirektivet ska tolkas. **[Orig. s. 5]**
13. Det är fast rättspraxis att undantagen i mervärdesskattedirektivet ska tolkas restriktivt, dock inte på ett sådant sätt att undantagen förlorar sin effekt: Dom C-91/12, Skatteverket/PFC Clinic AB, ECLI:EU:C:2013:198, punkt 23.

14. Artikel 135.1 g ska tolkas ”med särskild hänsyn tagen till ratio legis i fråga om undantaget i bestämmelsen”: Dom C-169/04, Abbey National plc/Customs & Excise Commissioners, ECLI:EU:C:2006:289, punkt 59 (nedan kallad **domen i målet Abbey National**).
15. Domstolen har redan haft tillfälle att i detalj pröva syftet med fondförvaltningsundantaget:
- SIF-fonder är system för kollektiva investeringar som lämpar sig för placering som görs av små investerare. Syftet med fondförvaltningsundantaget är att underlätta för små investerare att placera pengar och att säkerställa den skattemässiga neutraliteten i det gemensamma mervärdesskattesystemet när det gäller valet mellan direkta placeringar i värdepapper och investeringar via kollektiva företag. Domen i målet Abbey National, punkt 62.
 - Principen om skatteneutralitet leder under dessa förhållanden till att näringsidkarna måste kunna välja den form för sin organisation, som ur rent ekonomisk synvinkel passar dem bäst, utan att därmed löpa risken att deras transaktioner utesluts från fondförvaltningsundantaget. Domen i målet Abbey National, punkt 68, och dom C-275/11, GfBk Gesellschaft für Börsenkommunikation mbH/Finanzamt Bayreuth, ECLI:EU:C:2013:141, punkt 31.
 - Fondförvaltningsundantaget definieras med hänsyn till det slags tjänster som tillhandahålls och inte med hänsyn till vem som tillhandahåller eller vem som mottar tjänsten. Domen i målet Abbey National, punkt 66.
16. Det är endast genom fördelning som det är möjligt att uppnå syftet med fondförvaltningsundantaget.
17. Utan fördelning kan syftet med undantaget inte uppfyllas på grund av följande skäl:
- Förhållandet att tjänstemottagaren förvaltar en blandning av olika fonder gör att det inte går att förutsäga huruvida undantaget är tillämpligt. Undantaget gäller inte förvaltningstjänsterna enbart på grund av att tjänstemottagarna [**Orig. s. 6**] är organiserade så att de förvaltar såväl SIF-fonder som icke SIF-fonder, trots att domstolen uttryckligen har angett att formen för en organisation inte ska ha ett sådant resultat (se ovan punkt 15 b).
 - Undantaget begränsas på grundval av vem som mottar tjänsterna och inte på grundval av hur tjänsterna används. Detta leder till en snedvridning av konkurrensen. Även i detta avseende har domstolen uttryckligen avvisat försök att begränsa undantaget på detta sätt (se ovan punkt 15 c).
 - Detta leder till oförutsägbara resultat för andra fondförvaltare och investerare. Exempelvis skulle ett och samma tillhandahållande av tjänster

kunna variera mellan att vara undantaget och att beskattas till normalsatsen (och vice versa) allteftersom värdet på de SIF- och icke SIF-fonder som tjänstemottagaren förvaltar fluktuerar. Vidare skulle fondförvaltare kunna manipulera sina företags- och organisationsstrukturer för att icke SIF-fonder ska kunna dra nytta av undantaget, genom att förvalta några icke SIF-fonder i samma enhet som SIF-fonder.

18. Vidare är fördelning på grundval av användning inte något nytt fenomen inom ramen för mervärdesskattedirektivet. Tvärtom har domstolen tidigare konstaterat att en fördelning av kostnaderna kan vara nödvändig för att ge verkan till undantaget för kostnadsfördelning i artikel 132.1 f. Dom C-274/15, EG/Storhertigdömet Luxemburg, ECLI:EU:C:2017:333 (nedan kallad **domen i målet Luxemburg**).
19. Undantaget för kostnadsfördelning i artikel 132.1 f är beroende av att de tjänster som den fristående gruppen av personer (nedan kallad en **fristående grupp**) tillhandahåller sina medlemmar är ”direkt nödvändiga” för verksamhet som inte är mervärdesskattepliktig eller som är undantagen från mervärdesskatteplikt. När en medlem mottar tjänster från en fristående grupp som den använder både för ekonomisk och icke-ekonomisk verksamhet som den bedriver, eller för att göra både beskattningsbara eller undantagna tillhandahållanden (såsom utgifter för omkostnader), har domstolen angett att den ersättning som medlemmen betalar till den fristående gruppen ska fördelas, varvid undantaget ska tillämpas på ett sätt som återspeglar den utsträckning i vilka de tjänster som tillhandahålls till medlemmarna är ”direkt nödvändiga” för utövandet av den från skatteplikt undertagna verksamheten. Domen i målet Luxemburg, punkterna 53 och 54.
20. Slutligen ska anmärkas att detta inte innebär att en del av ett sammansatt tillhandahållande skiljs ut och beskattas enligt en annan skattesats än övriga delar. Det är vedertaget att detta [**Orig. s. 7**] i allmänhet inte skulle återspegla den affärsmässiga realiteten, och därmed skulle påverka den ändamålsenliga verkan av mervärdesskattesystemet. Dom C-463/16, Stadion Amsterdam/Staatssecretaris van Financien, ECLI:EU:C:2018:22, punkt 22. I förevarande mål skulle fördelning både återspegla den affärsmässiga realiteten och främja en affärsmässigt riktig fördelning av arbete och resurser.

2) Commissioners har framställt följande argument:

21. En enda sammansatt tjänst, som huvudsakligen används för skattepliktig förvaltning av icke SIF-fonder, kan inte fördelas. Tvärtom ska den sammansatta tjänsten beskattas i sin helhet.
22. Huvudregeln är att en enda skattesats ska tillämpas på en enda sammansatt tjänst. De enda undantag som kan göras från denna regel är när det finns uttryckligt stöd i unionslagstiftningen för att behandla tjänsten på ett annat sätt, se dom C-251/05 Talacre Beach, som rörde en nollskattesats, och dom C-94/09

kommissionen/Frankrike, som avsåg villkoren för att en medlemsstat skulle kunna tillämpa en reducerad skattesats på en viss verksamhet.

23. Det skulle strida mot domstolens praxis att tillåta fördelning i situationer där en enda tjänst används i två olika syften. I dom C-463/16, Stadion Amsterdam, fastställde domstolen nyligen att en och samma tjänst som består av två särskiljbara delar, ska beskattas enligt endast den mervärdesskattesats som är tillämplig på denna tjänst och som bestäms av dess huvudsakliga del. Detta är fallet även om en reducerad skattesats skulle ha tillämpats på en av de två delarna om denna hade tillhandahållits separat.
24. Det skulle också strida mot syftet för domstolens praxis om sammansatta tjänster om fördelning tilläts när ett enda tillhandahållande utnyttjas i två syften. Två delar ska endast betraktas som ett och samma tillhandahållande om detta är fallet ur ekonomisk synvinkel och det skulle vara konstlat att skilja dem åt. Det skulle inte vara logiskt att finna att det i ekonomiskt hänseende rör sig om ett enda tillhandahållande, men dela upp ersättningen genom att tillämpa fördelning. Detta skulle riskera att undergräva mervärdesskattesystemets ändamålsenliga funktion. **[Orig. s. 8]**
25. Vidare skulle det medföra praktiska problem om en fördelning tilläts under förevarande omständigheter. Om fördelningen byggde på tillgångarna i de fonder som förvaltas av BlackRock så skulle skatteplikten för denna tjänst variera konstant beroende på värdet av de SIF-fonder respektive icke SIF-fonder som förvaltas.
26. Den bedömning som gjorts av Förenade kungarikets skattemyndigheter påverkas inte av principen om skatteneutralitet, som utgör en tolkningsregel som inte kan åsidosätta den allmänna mervärdesskatterättsliga principen om att ett enda tillhandahållande ska beskattas på ett enda sätt i mervärdesskatt hänseende. Faktum är att i varje situation där det är fråga om ett enda sammansatt tillhandahållande innebär förhållandet att hela detta tillhandahållande ska beskattas på samma sätt som den huvudsakliga delen att den underordnade delen beskattas på ett annat sätt än om den hade tillhandahållits separat. Icke desto mindre är detta effekten av principen om ett enda sammansatt tillhandahållande, se dom C-117/11 Purple Parking/Airparks.
27. Inte heller påverkas den bedömning som gjorts av Förenade kungarikets skattemyndigheter av dom C-274/15, kommissionen/Luxemburg. Detta mål rörde en talan om fördragsbrott i samband med undantaget för kostnadsdelningsgrupper i artikel 132.1 f i mervärdesskattedirektivet, snarare än en begäran om hänskjutande rörande de särskilda omständigheter som är aktuella i ett mål vid den nationella domstolen. Domstolen har inte någonstans i denna dom angett att det rörde sig om ett enda tillhandahållande från en kostnadsdelningsgrupp eller att ersättningen för detta enda tillhandahållande skulle fördelas på grundval av användning.

F. KORTFATTAD REDOGÖRELSE FÖR SKÄLEN TILL ATT FÖRHANDESAVGÖRANDE BEGÄRS

28. Upper Tribunals avgörande av den 20 december 2018 och First-tier Tribunals avgörande av den 15 augusti 2017 har intagits som **bilaga 1 respektive bilaga 2** till denna begäran.
29. Upper Tribunal har noterat att även om det är en allmän princip att ett enda sammansatt tillhandahållande ska beskattas enligt en enda skattesats, är denna princip inte i sig avgörande i detta mål. Den fråga som uppkommer är inte huruvida det är möjligt att tillämpa olika skattesatser på olika delar av ett enda sammansatt tillhandahållande. I stället är frågan själva tolkningen av artikel 135.1 g, det vill säga huruvida den ska tolkas så, att den kräver att ersättningen för det enda sammansatta tillhandahållandet ska fördelas på grundval av användning. **[Orig. s. 9]**
30. I domen i målet Luxemburg verkar domstolen ha antytt att det i samband med en tillämpning av artikel 132.1 f i mervärdesskattedirektivet kan vara lämpligt att dela upp ett enda tillhandahållande av tjänster i undantagna och skattepliktiga delar. Om domstolen har godtagit fördelning på grundval av användning för att fastställa omfattningen av ett undantag, måste det kunna hävdas att en sådan fördelning också ska kunna tillämpas på andra undantag, särskilt sådana som är beroende av hur det aktuella tillhandahållandet av tjänster används.
31. Domen i målet Luxemburg ger emellertid inte någon tydlig vägledning i detta avseende. Domstolens uppfattning i fråga om fördelning inom ramen för undantaget för kostnadsfördelning verkar vila på praktiska grunder och inte på principer eller syfte.
32. Sammanfattningsvis anser Upper Tribunal att det finns argument för att tolka artikel 135.1 g så, att den tillåter att ersättningen för ett enda sammansatt tillhandahållande av förvaltningstjänster fördelas på grundval av om tjänsterna används för förvaltning av SIF-fonder eller icke SIF-fonder. Det finns emellertid också argument för att en sådan fördelning inte kan tillåtas och att det enda tillhandahållandet ska beskattas på grundval av den huvudsakliga eller överordnade användningen.
33. Upper Tribunal finner därför att det inte är klart (eller *acte clair*) hur artikel 135.1 g ska tolkas när tjänster används för att förvalta såväl SIF-fonder som icke SIF-fonder och att detta är en fråga som måste avgöras för att den ska kunna döma i målet.

G. FRÅGOR SOM HAR HÄNSKJUTITS FÖR FÖRHANDESAVGÖRANDE

34. Upper Tribunal begär därför förhandsavgörande från domstolen avseende följande frågor:

I en situation där ett enda tillhandahållande av förvaltningstjänster, i den mening som avses i artikel 135.1 g i rådets direktiv 2006/112/EG, görs av en oberoende tjänsteleverantör till en fondförvaltare och används av denna fondförvaltare för förvaltningen av såväl särskilda investeringsfonder [**Orig. s. 10**] (så kallade SIF-fonder) som andra fonder som inte är särskilda investeringsfonder (så kallade icke SIF-fonder), ska nämnda artikel tolkas så, att

a) en enda skattesats ska tillämpas på detta enda tillhandahållande och, i så fall, hur ska denna skattesats fastställas, eller

b) ska ersättningen för detta enda tillhandahållande fördelas på grundval av hur förvaltningstjänsterna används (exempelvis med hänsyn till antalet förvaltade SIF- respektive icke SIF-fonder) så att en del av tillhandahållandet anses vara undantaget från skatt och en del skattepliktigt?

[UTELÄMNAS]

Daterad den 15 mars 2019

ARBETS-DOKUMENT